

ZAJÍMAVOSTI Z HISTORIE A VÝVOJE KLATOVSKÉHO KNIHOVNICTVÍ

MĚSTSKÁ KNIHOVNA KLATOVY

160 LET
KNIHOVNY V KLATOVECH

1860–2020

ZAJÍMAVOSTI Z HISTORIE A VÝVOJE
KLATOVSKÉHO KNIHOVNICTVÍ

VYDALA MĚSTSKÁ KNIHOVNA KLATOVY
2020

ČASTO MYSLÍVÁM NA BÝVALOU MĚSTSKOU KNIHOVNU V KLATOVECH. ZE SVÉHO TEHDEJŠÍHO MÁLA MI DALA MĚSTSKÁ KNIHOVNA DOST JAKO STUDENTU V MÝCH PATNÁCTI A NEJBLIŽŠÍCH LETECH, HODNĚ JAKO ČLOVĚKU A SPISOVATELI. I ONA MI OTVÍRALA CESTU. A BYL JSEM JÍ ZA TO VĚRNÝ I VE SVÉM ÚŘEDNÍM PŮSOBENÍ, VE SVÉ ODBORNÉ PRÁCI KNIHOVNICKÉ A JSEM JÍ ZA VŠE VĚRNÝ I DNES. NEBOŤ KNIHY A LITERATURA BYLY A ZŮSTÁVAJÍ MÝM OSUDEM. OSUDEM RADOSTNÝM...

Z ČLÁNKU CESTAMI KNIH OD PHDR. JANA ŠNOBRA.

ČLÁNEK BYL NAPSÁN V ROCE 1960 K TEHDY PŘIPRAVOVANÉMU SBORNÍČKU KE 100. VÝROČÍ ZALOŽENÍ KLATOVSKÉ KNIHOVNY.
TENTO SBORNÍK VŠAK NIKDY NEVYŠEL.

PROTOŽE V ARCHIVU KNIHOVNY JE ŘADA VELMI ZAJÍMAVÝCH MATERIÁLŮ NEJEN Z DOB DÁVNO MINULÝCH, ALE ZDOKUMENTOVÁNA JE I DOBA SOUČASNÁ, VE KTERÉ DOŠLO K MNOHA VÝZNAMNÝM UDÁLOSTEM, ROZHODLI JSME SE VYBRAT NĚKTERÉ VÝZNAMNÉ MEZNÍKY Z HISTORIE I SOUČASNOSTI KLATOVSKÉHO KNIHOVNICTVÍ A NA NÁSLEDUJÍCÍCH STRÁNKÁCH NABÍZÍME STRUČNÝ PRŮŘEZ HISTORIÍ AŽ DO ROKU 2020, KDY KNIHOVNA OSLAVÍ 160 LET OD SVÉHO ZALOŽENÍ.

AUTORSKÝ KOLEKTIV

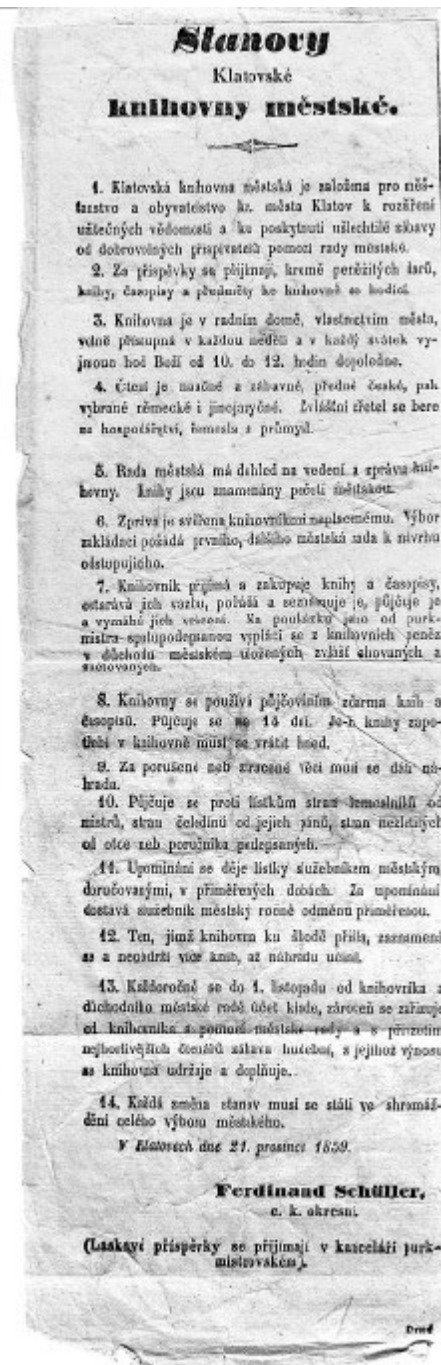
Dějiny klatovského knihovnictví mají své počátky v době vlasteneckého nadšení po pádu Bachova absolutismu. Toto období národního uvědomění přineslo v celých Čechách rozvoj kulturního a společenského života. Stoupá tvůrčí aktivita, rozvíjí se spolková činnost, vznikají nové časopisy. Vznik klatovské knihovny je spojen i s rozvíjející se činností klatovských literátů.

První krok k založení knihovny učinil purkmistr **MUDr. Jan Nauš**, na jehož popud se **21. prosince 1859** sešlo na klatovské radnici 20 předních občanů, kteří rozhodli o zřízení městské veřejné knihovny.

Na paměť jejich jména: starosta MUDr. Jan Nauš, okresní přednost František Schüller, gymnazijní ředitel P. Václav Šanda, zemský advokát Dr. Max Wellner, soudní adjunkti Karel Schmid a Václav Seidl, aktvárové Jan Hraběta, František Kalina a Antonín Eiselt, notáři Karel Pokorný a JUDr. Roman Hruška, kupec Ludvík Král, elév Josef Jirges, profesori Josef Andrlík a Jan Orth, MUDr. Karel Strnad, Václav Popelík, kaplan Šimon Mottl, knihkupec Karel Kocura a krupař František Jung.

Výsledkem jednání bylo usnesení, že se má v Klatovech zřídit městská knihovna, v níž by se zdarma půjčovaly knihy a časopisy. Byly rovněž schváleny navržené stanovy městské knihovny a usneseno, aby se uspořádala hudební a deklamační zábava, z jejíhož čistého výnosu a z dobrovolných příspěvků by se pořídil základ knižního fondu městské knihovny. Tato zábava se konala 6. ledna 1860 v sále „U zlaté koule“, účinkoval na ní hudební sbor c. k. husarského pluku knížete Hesso Kasselského a čistý zisk ve výši 50 zlatých 88,5 krejcarů byl z dobrovolných příspěvků dorovnán na 56 zl., se kterými začala knihovna hospodařit.

Svou činnost zahájila knihovna začátkem roku 1860. Prvním knihovníkem byl zvolen gymnazijní profesor **Josef Andrlík**. Po jeho

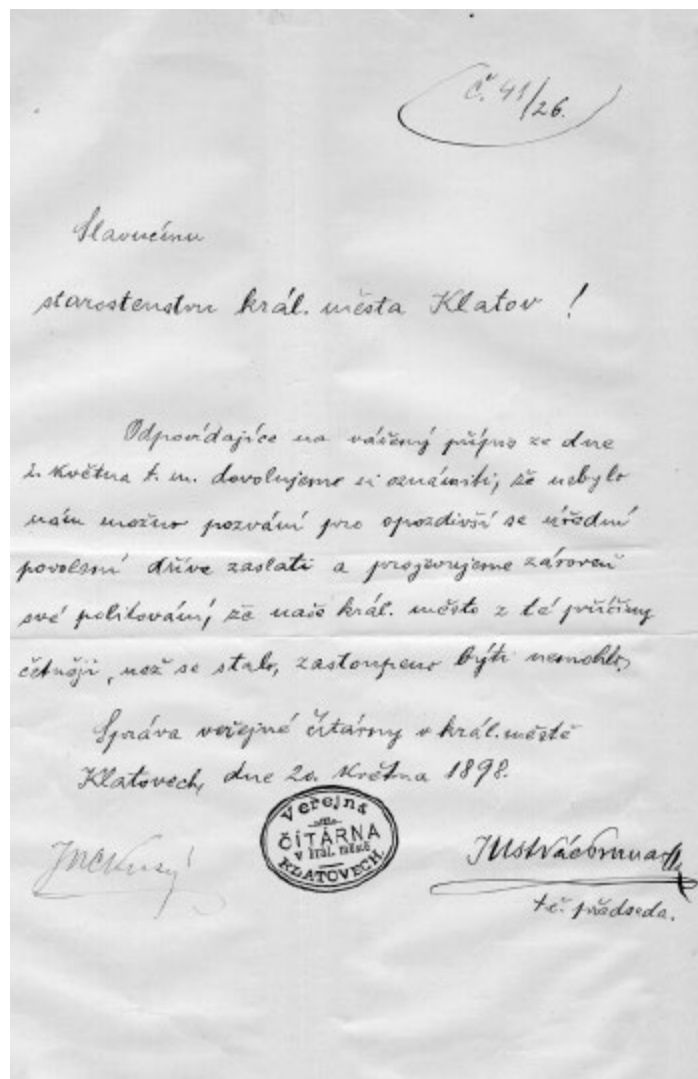
První stanovy.

tragické smrti byl knihovníkem ustanoven **P. Václav Bendl**. Již 1. listopadu 1862 se stává novým knihovníkem P. Šimon Mottl, který zůstává v této funkci až do roku 1865. V lednu 1865 podává statistický přehled o stavu knihovny a knižního fondu, ze kterého vyplývá, že tehdejší stav byl 137 českých knih a 65 německých.

V roce 1866 však následkem války knihovna zanikla.

Později se dočítáme ve výroční zprávě akademického spolku Úhlava, že *na návrh pokrokových členů je nutno zakládati knihovny v celém Pošumaví po vzoru krajinského spolku Radbuza v Plzni*. Návrh na zřízení knihovny byl přijat již v roce 1886, ale zájem veřejnosti byl tak nepatrný, že knihovna je na to krátce umístěna na venkově, protože v roce 1888 se dočítáme, že *spolek knihovny nemá*. Později, v roce 1896 akademický spolek Úhlava znovu podal návrh na zřízení veřejné knihovny a čítárny. **Čítárna** byla otevřena **1. května 1898**, ale knihovna ne, o té se jednalo ještě v roce 1899. Čítárna byla nejprve umístěna v 1. patře domu „U kanonu“ v Pražské ulici, ale již v létě se stěhovala do budovy čp. 174/1 – „starého gymnázia“.

Pro zajímavost je možné uvést, kdo všechno přispíval na provoz čítárny: TJ Sokol, akademický spolek Úhlava, Literární jednota, Měšťanská beseda, Vojenští vyloužilci, Národní jednota Pošumaví, Učitelský spolek, Městská rada a Šumavan. V roce 1902 čítárna odebírala celkem 11 titulů novin a časopisů, a to Besedy lidu, Čas, Český učitel, Hlas národa, Humoristické listy, Národní listy, Národní politika, Politika, Šípy, Švanda dudák a Věda a práce.

V květnu r. 1898 bylo poprvé použito razítko Veřejná knihovna v královském městě Klatovech.

KLATOVY NEMAJÍ VEŘEJNÉ KNIHOVNY!

S tímto titulkem byla zveřejněna 16. ledna 1903 nepatrná zprávička v časopisu Čas. Ta řala dle všeho do žitého a vyvolala reakci v ŠUMAVANU, kde se pisatel článku odvolává na prohlášení knihovníka akademického spolku Úhlava, právníka Rich. Baümla, že *sice není v Klatovech veřejné knihovny lidové, že však se akademický spolek Úhlava poctivě snaží ji v život vyvolati, věnovav jako základ svoji dosti obsáhlou knihovnu spolkovou a sbíraje neúnavně knihy a peníze*. Dále se dozvídáme, že pan Jan Krčma, člen kuratoria veřejné čítárny klatovské, žádá pana JUC Pšorna v Praze, *jenž v otázkách veřejných knihoven a čítáren po více let se zdárným úspěchem pracuje*, o sdělení, jak nejlépe by se celá akce ve prospěch zřízení veřejné lidové knihovny v Klatovech zahájila. Nakonec celou záležitost předkládá veřejnosti na přetřes a věří, že *nebude nikoho, kdo by o velkém kulturním významu veřejné knihovny v Klatovech pochyboval. Zřízení veřejné lidové knihovny u nás v Klatovech bude velikým kulturním činem pro naše město i jeho nejbližšího okolí*. V závěru doufá pisatel článku, že těchto několik málo řádků povzbudí naše rozhodující kruhy a naše spolky, především ale akademický spolek Úhlava, k podniknutí předběžných kroků.

Tyto dva články zřejmě přispěly k tomu, že k otevření veřejné lidové knihovny opravdu došlo, poté kdy akademický spolek Úhlava věnoval k tomuto účelu svou vlastní spolkovou knihovnu. Byl vypracován řád knihovny a knihovna byla **29. dubna 1903** otevřena.

Sledujeme-li archivní dokumenty každý rok po sobě

následující, zjišťujeme, že Správa veřejné čítárny stále žádala městskou radu o poskytnutí finančního příspěvku na provoz čítárny a na nákup novin a časopisů, dále pak o poskytnutí paliva na vytápění čítárny. Správce učitel Josef Werner uvádí, že dosavadní příspěvky od spolků sotva stačí na zaplacení zřízence. Kdežto osvětlení a úklid zůstávají finančně nekryty. Před projednáním žádosti v městské radě byla žádost postoupena referentu – členu rady Janu Aixnerovi, obchodníku, který se vyjádřil, že *za příspěvek se nemůže přimlouvati, neboť obec hradí palivo a náklady na místnost*. Avšak tehdejší městská rada byla moudřejší a na své schůzi se usnesla zvýšit dosavadní obvyklou částku 30 K na 60 K.

Od druhé poloviny roku 1905 knihovna akademického spolku Úhlava zastávala též funkci veřejné knihovny. Vlivem příznivce Dr. Karla Hostaše byl změněn název této knihovny na Okresní veřejnou knihovnu Úhlavy. Byla zřízena i knihovna žákovská a vlastní čítárna. V roce 1911 měla tato knihovna 1 712 svazků od 470 spisovatelů a během školního roku zaznamenala 3 835 výpůjček. Starosti akademického spolku byly ovšem veliké. Provozní náklady stoupaly, město dávalo nejprve ročně 10 K později 25 K a nakonec nic.

V říjnu 1907 projednávala správa čítárny její převzetí vzdělávacím sborem Osvětového svazu. Tak se i stalo. Město se zbavilo starostí, ale utlumila se činnost knihovny.

Vzdělávací sbor Osvětového svazu pro Klatovy a okolí napsal radě města Klatov, aby rozhodla o přidělení

nových místností pro čítárnu někde ve středu města a o jejich zabezpečení, vytápění, úklidu a dozoru, a Osvětový svaz, že vezme na sebe opatření všech potřebných novin a časopisů.

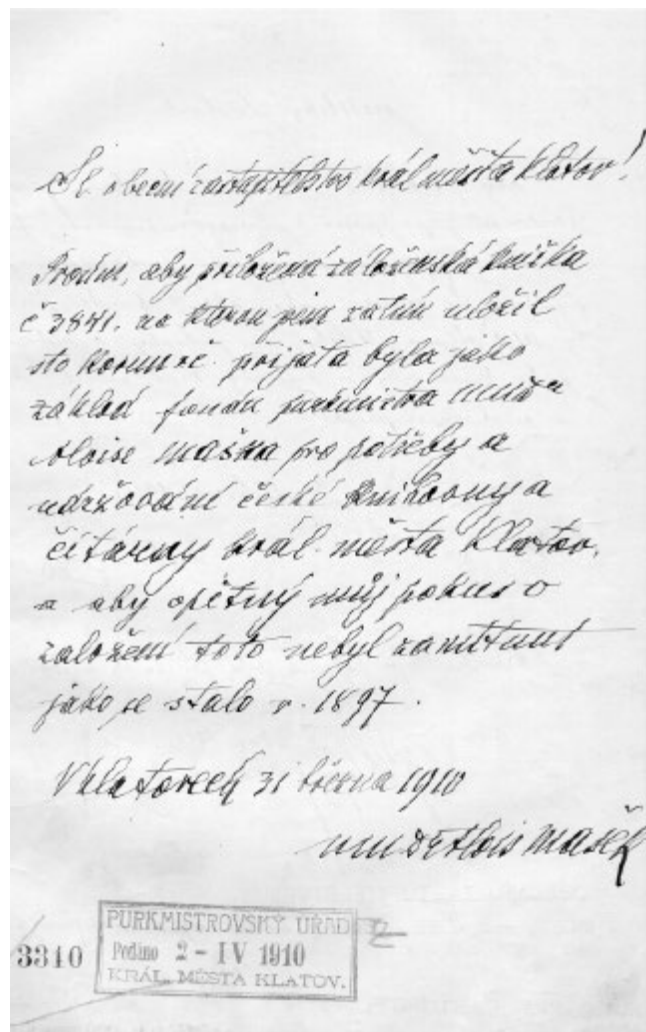
Rada města Klatov na své schůzi v listopadu 1907 doporučila Osvětovému svazu, aby se obrátil se svým požadavkem na Sokol a obec by poskytovala finanční příspěvek na nájem.

Správu Vzdělávacího sboru Osvětového svazu nad veřejnou čítárnou potvrzuje i rozhodnutí městské rady ze dne 20. října 1909 o poskytnutí příspěvku 100 K na rok 1910 Osvětovému svazu jako správci čítárny.

Koncem března 1910 MUDr. Alois Mašek, starosta města Klatov, předložil obecnímu zastupitelstvu vkladní knížku, na kterou zatím uložil 100 K jako základ fondu pro potřeby a udržování české knihovny a čítárny města Klatov.

Pak nastal obrat. Vzdělávací sbor Osvětového svazu v Klatovech se nakonec své správy nad čítárnou vzdal dnem 31. prosince 1911 pro hospodářskou neúnosnost a předal veřejnou čítárnu obci, protože deficit musel být kryt z členských příspěvků vzdělávacího sboru. Na schůzi městské rady 23. 6. 1911 bylo usneseno vzít tuto zprávu na vědomí.

Prvního ledna 1912 převzala obec veřejnou čítárnu do své správy a na schůzi městské rady 31. ledna 1912 bylo ustanoveno zvláštní kuratorium pro městskou veřejnou knihovnu a čítárnu.

Dopis starosty města MUDr. Aloise Maška obecnímu zastupitelstvu.

Z městské veřejné knihovny v Klatovech.

Příštím týdnem otevřena bude městská veřejná knihovna. Jsme si vědomi její dosavadní nepostačitelnosti, avšak také přesvědčení o její budoucnosti. Za krátkou dobu a při nepatrných na knihovnu prostředcích není možno najednou pedati vše dokonalo. Nemáme dosud vhodných místností, a bude tudíž knihovna prozatím na radnici v II. poschodí. Rovněž v příštích dobách bude třeba povolna doplňovati knihy v české, slovenské a jinojazyčné literatuře, a bude našim a našich nástupců milým úkolem dle určitého plánu cílevědomě ukládati do knihovny výbor nejlepších spisovatelů všech národů. Přes všechny nedostatky otvíráme knihovnu přece, abychom aspoň to něco, co máme, učinili obecnstvu přístupným.

Knihovna otevřena jest: v pondělí, ve středu a v pátek od 5—8 hod. večer, v neděli od 9—11 hod. dopol. Knihy půjčují se zdarma. Aby knihy se neztrácely, jak často se ve spolecích stává, a lehkomyšlně nepoškozovaly, jest třeba, aby každý dal zálohu 3 K. Tuto zálohu možno kdykoli vzít zpět. Místo zálohy 3 K možno dáti spolkový revers, jež lze zdarma obdržeti v knihovně a jenž zní:

„Pan jest členem spolku našeho, a my podepsaní funkcionáři zavazujeme se jménem spolku, že nahradíme městské veřejné knihovně v Klatovech škodu, kterou by jmenovaný člen (ka) knihovně způsobil značným poškozením nebo nevrácením knih.

Spolkové razítko a podpis předsedy a člena výboru.*

Oběh knih umožní se jenom tím, nenechají-li se knihy po přečtení posalovat doma, neb neputají-li oblíbené knihy dům od doma. — Proto se půjčují knihy nejvýše tři a sice zábovní na 14 dní, vědecké a časopisy na měsíc. Po uplynutí této lhůty platí se poplatek. — Řád knihovny a kniha přání jsou vyvěšeny.

Za kulturní odbor referent:

MUDr. V. Král.

Zpráva o převzetí a otevření městské veřejné knihovny uveřejněná v Šumavanu č. 48 z 29. listopadu 1913.

V roce 1912 náhle zemřel purkmistr MUDr. Alois Mašek. K uctění jeho památky byl vytvořen Fond MUDr. Aloise Maška, na který přispívali občané i spolky. Například Sbor lékařů v Klatovech věnoval 104 K, Obec israelská věnovala 200 K, Správní výbor Jednoty literární 50 K. Sama rodina zemřelého purkmistra věnovala částku 1 000 korun jako dar na účely knihovny a čítárny.

V celé historii klatovského knihovnictví se projevuje neustálá snaha po integraci knihoven. Místní organizace České strany pokrokové doporučuje zřízení centrální knihovny a navrhuje některé zásady, například soupis všech knih včetně spolkových knihoven ve formě lístkového katalogu, podle kterého by se řídil i nákup knih, *neboť veřejná knihovna pro prvou dobu měla by postarati se o to, aby nákupem knih, jejichž nedostatek takto zjištěn bude, doplněn byl stav knihoven tak, aby bylo možno vypůjčiti si v knihovně veřejné ty knihy, jichž v ostatních knihovnách není. Tím i peněz na zakoupení knih využije se co nejúčelněji.* Tyto doporučené zásady byly na schůzi městské rady 13. ledna 1913 schváleny.

Reakce jednotlivých spolků a organizací byla různá. Valná hromada vzdělávacího spolku Barák se usnesla, že si spolkovou knihovnu ponechá. Totéž sděluje Tělocvičná jednota Sokol. Naproti tomu Odbočka zemské jednoty zřízenců drah v království Českém v Klatovech jednohlasně rozhodla, aby knihy této organizace byly předány knihovně v Klatovech.

Schůze kulturního odboru městské rady konaná koncem listopadu 1913 doporučuje, aby městská knihovna byla dnem **1. prosince 1913** otevřena. A tak referent kulturního odboru MUDr. Václav Král potvrzuje definitivní převzetí a otevření městské veřejné knihovny v tomto termínu.

Unikátní snímek Josefa Aima z roku 1921 pořizený na Křesťanském vršku v Klatovech.

První měsíce roku 1918 byla knihovna uzavřena a čtenáři byli požádáni o vrácení knih, aby mohla být provedena inventarizace. 17. března 1918 knihovna opět zahájila provoz. Provedená inventarizace neodhalila žádnou ztrátu a stav knih byl označen jako velmi dobrý, evidovaných knih bylo 2078 a registrovaných čtenářů 474.

Vznik samostatné demokratické Československé republiky v roce 1918 byl podnětem i pro novou etapu vývoje knihoven. První československý knihovnický zákon z roku 1919 nařídil vybudovat veřejné knihovny ve všech obcích. Během deseti let vznikla v Československu jedna z nejhustějších sítí veřejných knihoven na světě. Tento vývoj však probíhal živelně a rozdílně.

Právě v Klatovech došlo v tomto období k jedné z historicky nejvýznamnějších kapitol ve vývoji místního knihovnictví. 9. března 1921 byla slavnostně otevřena **dětská čítárna**, u jejíhož zrodu stál řídící učitel ve výslužbě Josef Aim. Vedoucí čítárny se stala učitelka a spoluzakladatelka Božena Suková. Ta uveřejnila 6. září 1933 v 70. čísle Šumavanu vzpomínky na tuto událost pod názvem *Vznik, vývoj a vzrůst dětské čítárny v Klatovech 1920–1922*.

Pro zajímavost přetiskujeme úvodní část tohoto článku: „*Nebyla první čítárnou v naší republice, ale byla první, jež se udržela. Myšlenku přinesl k nám roku 1920 její zakladatel řídící učitel v. v. Josef Aim z Roudnice, kde viděl po převratu dětskou čítárnu zřízenou tamní okresní komisí pro péči o mládež. Najdeme o tom v kronice klatovské čítárny podrobný Aimův zápis, jenž nám osvětluje svízelné její začátky.*“

Božena Suková na snímcích z dvacátých let.

Již v červnu r. 1920 přednesl Aim v okresní komisi pro péči o mládež v Klatovech, jakožto její jednatel, návrh na zřízení dětské čítárny. Žádost odtud podaná městské radě putovala půl roku přes místní školní radu a kulturní odbor opět k místní školní radě, která ji vyřídila v prosinci s tím, že bude čítárně propůjčena místnost s otopem a osvětlením v budově obecné a měšťanské školy dívčí a budou jí předpláceny časopisy. O ročním paušálu na knihy a o hodinovém honoráři pro dozorce, který Aim vypočítával podle tehdejších odměn za němčinu na měšťanské škole po 120 Kč za hodinu, to je celkem 480 Kč ročně, nebylo ani zmínky.

Ujala se tedy čítárny místní školní rada. Okresní komise měla pro myšlenku Aimovu nic víc než sympatie, jak se dočteme v zápise o její schůzi, takže Aim prohlásil, že dozor bude vykonávat sám z ochoty a navrhl sestavit zvláštní komitét. Náhoda tomu přála, že právě v prosinci 1920 pořádal Pošumavský odbor učitelek v museu výstavu vybraných knih pro mládež, zapůjčených Pedagogickým museem v Praze ze studijní Knihovny spisů pro mládež a že mezi pořadatelkami našel pro svou myšlenku tři učitelky: Aug. Varousovou, Teklu Zoglmanovou a Boženu Sukovou. Prozřetelně pak přibral do komitétu všechny ředitele škol a – pověřen okresní komisí – svolal na 7. února 1921 ustavující schůzi osmičlenného komitétu, na níž překvapil přesně a podrobně vypracovaným plánem, jehož provedení bylo tehdy tak nejisté.“

A ještě další vzpomínka Boženy Sukové, která svědčí o tom, jakého uznání se dětské čítárně dostalo: „A tak do éry Aimovy spadá ještě jedna významná událost. První žádost o informaci. Přišla z Písku od městské knihovny

*Expozice dětské čítárny v Klatovech na mezinárodní
knihovnické výstavě v Praze v roce 1926.*

Pohled do dětské čítárny. Jeden ze snímků, který byl součástí expozice na mezinárodní knihovnické výstavě.

**Komité pro správu dětské čítárny
v Klatovech**

pořádá
se zactvem zdejších měšťanských škol
V PONDĚLÍ 7. PROSINCE 1925 O 8. HOD. VEČ.
v městské divadelní síni v Klatovech
divadelní představení:

KOUZELNÝ PRSTEN

Pohádka o 4 jednáních od Jar. Práchy.

O S O B Y:

Zárba, Biskop	Jirka, Láman	Vodník, Čistáček
Zárbová	Frantík, Mlýnský	Vodňáček, Pávek
Pavučinka, Petička	Tešík, Blahut	Vrasna,
Pavučinková	Jerů, Bystek	Éřena,
Vieha, jejíž dcera	Voják, Čátek	Janos,
Kazimír Števík, Čihelák	Narka,	Olava,
Dehák, pesel, Tešík	Lída,	Resna,
Saša,	Páta,	Zlatováška,
Nomáda,	Bojka,	Černotaska
Chvátal,		Bleduska,
Nechvátal,		Susanka,

VSTUPNĚ:
hřede 5 Kč, I. místo 3 Kč, II. místo 2 Kč, I. balkon 5 Kč,
II. balkon 4 Kč, postr. lož. sed. 5 Kč, zad. lož. sed. 3 Kč.

PRO ŠKOLNÍ MLÁDEŽ

hraje se totéž představení v sobotu dne 5. prosince 1925:
o 2. hod. odpo. pro hochy,
o 5. hod. odpo. pro dívky.

VSTUPNĚ: sedadla v přizemí 1 Kč, balkon a lož. sed. 2 Kč.
Čistý výtěček věnován bude k úhradě výloh spojených
se zařízením dětské čítárny v Klatovech.

Plakát divadelního představení Kouzelný prsten, které nastudoval s žáky škol Komité pro správu dětské čítárny v Klatovech.

přípisem z 24. října 1922. Pro nás bylo lichotivé, že žádost byla doložena slovy státního instruktora, který Pisku radil: „Co se týče četby mládeže, doporučuji k úvaze zřízení zvláštní čítárny a poukazuji na vzorný a v každém ohledu zdařilý pokus v Klatovech.“ To byla poslední radost Aimova. Vypracovala jsem podrobnou informaci, Aim vyřídil 8. listopadu odeslání rekomando a – 9. listopadu 1922 odešel navždycky od své krásné práce tam, odkud není návratu.“

Dětská čítárna byla ve své době známa nejen doma, ale i v zahraničí. Nebyla to jen žádost z Pisku, ale i z dalších míst naší republiky. V roce 1932 předává dětská čítárna své zkušenosti správě Městské veřejné knihovny v Kutné Hoře. Téhož roku žádá informace i Okresní osvětový sbor v Rokycanech. Ještě předtím v roce 1927 sděluje státní knihovnický instruktor při ministerstvu školství a národní osvěty v Praze, že klatovskou dětskou čítárnu navštíví referentka přípravného komitétu pro organizaci veřejného knihovnictví v Polsku paní Jadwiga Filipkowská z Varšavy a prosí o ukázání a seznámení s čítárnou.

Fotografie z klatovské dětské čítárny se používaly i na různých výstavách jako doklady o pokročilém československém knihovnictví. Mohli si je prohlédnout na výstavě soudobé kultury v Brně roku 1928, na výstavě lidov ýchovné v Praze roku 1929 i na výstavě pedagogické v Ženevě roku 1929. V americkém časopise The Library Journal psal o naší čítárně ředitel bibliografického ústavu Ladislav Živný a také v Praze byly využity klatovské zkušenosti při zřizování vlastní čítárny. Významnou roli v čítárně sehrávala i dětská samospráva,

*Každoročně se měnila místnost dětské
čítárny ve výstavní sálek, ve kterém se
představovaly nejkrásnější knihy pro děti.*

*Marie Holubová, která vedla dětskou
čítárnu od roku 1933 až do roku 1945.*

4. V. Přehled návštěv:

rok	Celková návštěva			Průměrná návštěva			Kýžovní			Kýžovní místní			
	hořk.	dvůr	všob.	hořk.	dvůr	všob.	hořk.	dvůr	všob.	hořk.	dvůr	všob.	
1921 22	68	1521	1581	4505	24	38	67	1	5	8	68	95	138
1922 23	61	2118	2167	4287	31	36	70	3	5	9	66	69	117
1923 24	60	2493	2610	5103	41	44	85	7	9	16	89	83	148
1924 25	56	1620	2156	3676	30	36	66	2	7	10	69	85	116
1925 26	56	1128	1693	3521	33	30	63	5	5	12	80	76	156
1926 27	44	1453	157	2010	21	22	46	6	7	11	62	40	100
1927 28	53	1736	1447	2186	33	27	60	10	6	21	89	65	128
1928 29	51	1604	1357	2963	31	27	58	9	12	28	62	46	97
1929 30	57	1916	1188	3184	33	29	54	11	3	13	52	58	82
1930 31	54	2837	1345	4912	52	36	88	5	5	10	90	77	173
1931 32	54	2492	1511	4504	55	28	83	11	3	21	116	51	169
1932 33	52	3153	1591	4752	60	34	91	17	16	36	108	54	158

Poznámky: 1. Počet dnů za rok, kdy byla čítárna otevřena, jen středy a soboty od 1. října do konce května minus dny školního prázdnin. V prvním roce byla otevřena jen v pátek, ministrátně byla zavřena v ústředí a v r. 1926-27 léž pro dětskou epidemii (největší přírůstek).
2. Na celkovou návštěvu mají vliv různé okolnosti, zejména počasí. Nepříhodná, v zimě pak nevhodná kletě sněhu a ledu návštěvu snižují. Zeslálení návštěv se švalek přetvářkou posazení ke formování výhledu 1923-24 a 1929-30, kdy návštěva návštěva pětady 100.
3. Do r. 1925 mají převážně dívky, potom chlapci. V posledních letech návštěva návštěva hořk. a návštěva návštěva návštěv v celku i v průměru (poměr téměř dvojnásobný).

Díky pečlivě vedené statistice máme i dnes přehled o počtu návštěvníků i výpůjček v letech 1921–1933. Pravidelně tyto informace přinášel i časopis Šumavan.

kteřá například dohlížela i na to, zda mají vstupující děti čisté ruce.

29. srpna 1933 se konala schůze komitétu na rozloučenou se správkyňi dětské čítárny Boženou Sukovou, která odcházela do Prahy. V ten den předala čítárnu své nástupkyni paní učitelce Marii Holubové, která se po celý rok zasvěcovala do práce a vedení čítárny. Velkým pomocníkem jí byl i její manžel ředitel pomocné školy Josef Holub. Úspěšně navázali na předešlé dobré výsledky dětské čítárny.

V roce 1934 se čítárna dočkala rozšíření. Stala se vzorem pro další mnohá města, například České Budějovice, Hodonín, Kolín a Pardubice.

Tato radost bohužel netrvala dlouho. Dětská čítárna musela být začátkem roku 1935 uzavřena pro rozsáhlou epidemii mezi dětmi, a když se opět v únoru zahájilo půjčování, trvalo pouze půl roku. Během školních prázdnin byly místnosti čítárny zabráný pro vojenské účely a čítárna přemístěna do nevyhovujících místností v přízemí budovy tzv. *starého gymnasia*.

Komitét pro správu dětské čítárny byl v roce 1936 rozšířen o nové členy JUDr. Antonína Flata, ředitele gymnázia, Karla Peterse a dr. Zdeňka Řezníčka. Činnost komitétu byla zaměřena především na hledání nových místností pro čítárnu.

V letech 1936 až 1937 navštěvovalo dětskou čítárnu celkem 400 dětí. Zvýšil se počet svazků na 2 250 knih, 27 časopisů a vlastivědných sborníků.

V době fašistické okupace naší země byla knihovna i čítárna několikrát přechodně uzavřena, vždy však jen na kratší dobu. Do tohoto období spadá i dvacetileté výročí trvání dětské čítárny. Na slavnostní schůzi 28. dubna 1941 byl poprvé podán návrh, aby čítárna nesla jméno svého zakladatele Josefa Aima. V srpnu 1942 se čítárna musela opět stěhovat. Díky pochopení ředitele pomocné školy Josefa Holuba, který poskytl čítárně dvě samostatné místnosti v budově pomocné školy, se situace vyřešila.

Politická atmosféra v Klatovech se začala vyostřovat, tlak gestapa při zatýkání občanů sílil. V roce 1942 zemřel knihovník Josef Dvořák. Do konce války se ve funkci knihovníků městské knihovny vystřídali Antonín Celerýn, František Klaschka a Josef Pavlík.

Po osvobození naší země v roce 1945, přesněji 28. října 1945, se dětská čítárna přestěhovala do domu č. 3/IV „U Zlatého slunce“, a to společně s městskou knihovnou. Předtím městská knihovna v květnu 1945 krátce sídlila v budově bývalého soudu na náměstí v domě č. 63/I.

Od května do září roku 1945 byl dobrovolným knihovníkem městské knihovny v Klatovech významný literární kritik a historik **František Buriánek**, později univerzitní profesor v Praze.

Dochází k postupné konsolidaci knihovny a dětské čítárny. Vracejí se knihy, které byly ukryty po dobu okupace. Marie Holubová ze zdravotních důvodů odchází z funkce správkyně dětské čítárny a na její místo nastupuje od 25. srpna 1945 učitelka **Marie Bohůnková–Holá**,

Budova bývalé restaurace „U Zlatého slunce“, kde byla v letech 1945 až 1951 umístěna dětská čítárna společně s městskou veřejnou knihovnou. Dnes je již tato budova zbourána.

*Nádvoří domu čp. 170/I v době
rekonstrukce knihovny.*

kteřá tuto funkci zastává do 1. 7. 1947. Po ní přejímá správu čítárny až do 1. 7. 1951 **Vlasta Suttá**.

Při oslavách výročí 25 let od založení dětské čítárny 31. března 1946 je tato slavnostně přejmenována na **Aimovu dětskou čítárnu**. Slavnosti se zúčastnila i spoluzakladatelka a první správkyň dětské čítárny Božena Suková a její nástupkyně Marie Holubová.

Knihovnickou práci po roce 1945 zastávali až do roku 1951 **František Miškovský, Marie Netrvalová a Walter Sattler**. Tuto činnost jako všichni jejich předchůdci vykonávali dobrovolně.

V roce 1950 byly vyhláškou ministerstva informací

a osvěty zřizovány okresní lidové knihovny. V Klatovech došlo k ustavení okresní lidové knihovny 26. července 1951, kdy se sloučila Aimova dětská čítárna s veřejnou knihovnou. Knihovna počala plnit jak funkci městské knihovny, tak i metodicko-organizační činnost pro místní lidové knihovny celého okresu. V dubnu 1952 se knihovna přestěhovala na klatovské náměstí do domu č. 170/I.

První profesionální ředitelkou se stala **Františka Miková**. Jejími spolupracovnicemi byly knihovnice **Bohumila Polívková, Marie Sattlerová a Antonie Viňhová**.

V padesátých letech Ministerstvo vysokých škol a ministerstvo školství a osvěty vydalo *Pokyny k provedení*

Záběr ze zájezdu nazvaného Po stopách Karla Klostermanna. Dr. Pacák předčítá účastníkům ukázky v zámeckém parku v Nalžovských Horách.

prověrky knižních sbírek v knihovnách všech druhů. Pokyny uváděly, jak postupovat při vyřazování tzv. *závadných knih a autorů*. K těmto pokynům byl připojen seznam č. 1, ve kterém jsou uvedeny knihy, které bylo nutno zasílat přímo do Ústavu dějin KSČ. Seznam č. 2 pak uváděl knihy a autory, které se zasílaly na adresu sběrné knihovny určené nadřízeným orgánem. Tak přišla klatovská knihovna nejméně o 1 500 knih. Toto smutné období v historii všech knihoven lze analogicky srovnat se zásahy do knižního fondu za okupace.

V těchto neblahých letech organizovaly knihovny masové akce se čtenáři, hromadná předčítání a besedy o knihách především s budovatelskou tematikou. Protože akce tohoto rázu nevzbudily příliš velký ohlas

u čtenářů, přišli spolupracovníci knihovny v čele s **PhDr. Františkem Pacákem** s nápadem připravit besedy o našich starších literátech a přenést tyto akce do přírody. V roce 1953 se uskutečnil první pokusný zájezd nazvaný *Dobrovský a Chudenicko*. Tématicky vycházel z knihy V. Šmilovského *Za ranních červánků*. Tato akce měla dobrý ohlas. Vlastivědné literární zájezdy se staly během padesátých let tradicí a účastnilo se jich v průměru 70 osob.

Mimořádnou osobností při organizování těchto akcí byl již výše uvedený dobrovolný spolupracovník PhDr. František Pacák. V letech 1953 až 1959 se jeho zásluhou uskutečnilo dvacet zájezdů.

Dr. František Pacák.

Pro zajímavost vybíráme například tyto: rok 1954 Karel Klostermann – Habarticko /Chuchláci/, 1955 – Jindřich Šimon Baar – Chodsko, Karel Klostermann – Sušicko, 1956 opět Karel Klostermann – Sušicko, Jindřich Šimon Baar – Chodsko, Mokrý, Herites – Vodňany, M. Kopecký, M. Aleš – Mirovice, 1957 – Alšova galerie – Hluboká, Husitství – Tábořsko.

Šedesátá léta přinesla větší aktivitu ve společenském a kulturním životě města, na kterém se výrazně podílela i knihovna. V rámci oslav 700. výročí založení města Klatov byla uspořádána výstava knih. V roce 1960 knihovna oslavila 100. výročí svého založení. Velký ohlas veřejnosti měl uskutečněný sjezd a beseda se spisovateli – rodáky.

Účastníci besedy na sjezdu spisovatelů–rodáků při oslavách 100 let knihovny v Klatovech. Beseda se konala v Závodním klubu KOZAK v Krameriově ulici.

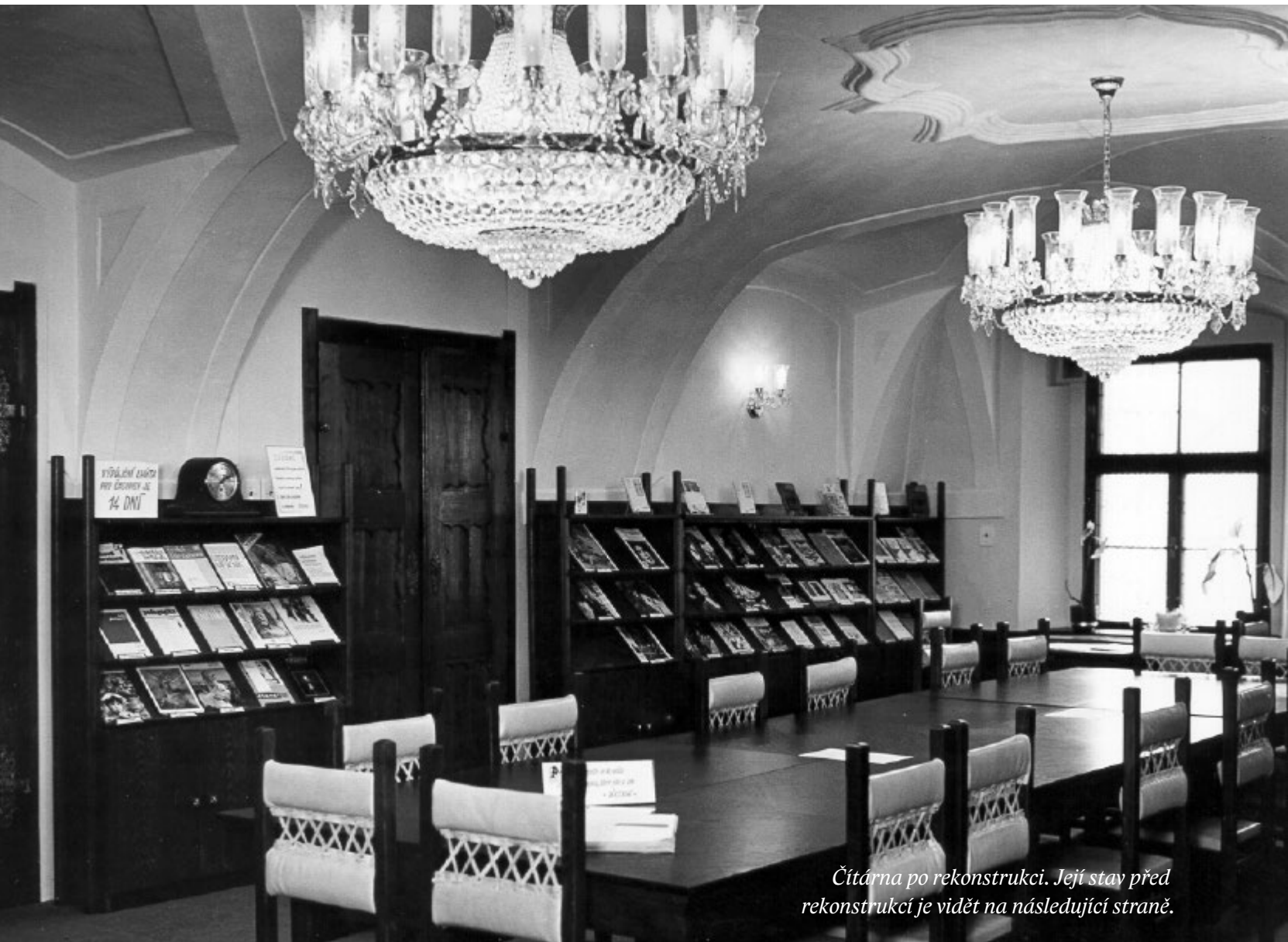
Budova čp. 170 na klatovském náměstí, kde knihovna sídlila až do roku 1998. Knihovna užívala rovněž několik místností přilehlého sousedního domu čp. 169.

„NEMILOVAT KNIHY ZNAMENÁ NEMILOVAT MOUDROST.
NEMILOVAT MOUDROST VŠAK ZNAMENÁ STÁVAT SE HLUPÁKEM.“

(JAN AMOS KOMENSKÝ)

Čítárna po rekonstrukci. Její stav před rekonstrukcí je vidět na následující straně.

Ředitel knihovny Karel Kliment předává čtenáři Josefu Cerkovi z Klatov věčný dar při dosažení 100 000. výpůjčky.

Druhá polovina šedesátých let se nesla v duchu postupného uvolňování ideologického tlaku a z knihoven lidových se stávaly knihovny veřejné. Změny se ale netýkaly pouze vnitřního uspořádání knihoven, ta klatovská jich několik doznala i z vnějšku.

Budova na náměstí prošla dvěma stavebními úpravami, z nichž první byla dokončena v roce 1964. V sedmdesátých letech potom následovala další etapa zakončená v roce 1978 slavnostním otevřením čítárny v nově získané místnosti v sousedním domě. Otevřena byla i pobočka knihovny v Lubech a v roce 1983 i pobočka dětského oddělení na Tolstého základní škole v Podhůřčí. Ta se následně od 7. září 2004 přemístila do 1. patra a nově vybavila.

Pohled do místnosti v domě čp. 169/I, kde byla po rekonstrukci umístěna čítárna a vlastně i jediná reprezentativní místnost knihovny.

Šedesátá léta klatovské knihovně vynesla i jubilejní stotisící výpůjčku. Radost z hojného počtu čtenářů a uvolnění poměrů ale netrvala dlouho a po roce 1968 zhasly naděje na lepší zítřky úplně. Následující roky naopak přinesly tvrdá „normalizační“ opatření, která pochopitelně zasáhla i knihovnickou sféru. Ta nejhorší navázala na padesátá léta a nastalo opětovné vyřazování titulů z fondu knihovny.

Významnou roli v práci knihovny tak v 70. a 80. letech sehrály takové činnosti, jakými byly besedy se spisovateli, ilustrátory, novináři, literární pásma pro děti, literární soutěže, výstavy nebo drobné ediční počiny.

Konec roku 1989 a začátek roku 1990 konečně

31. října 1970 navštívili bývalí čtenáři a zástupci knihovny Boženu Sukovou, zakladatelku dětské čítárny, která trávila léto v Chlistově. Na snímku je zachycena s tehdejší ředitelkou knihovny B. Polívkovou a Walterem Sattlerem, bývalým knihovníkem.

přinesl kýžené politické i společenské změny. Knihy vyřazené v sedmdesátých letech se vracely na svá původní místa do knihoven, ovšem ne všechny projevily zájem o jejich navrácení. Klatovská knihovna využila této příležitosti k doplnění svého knižního fondu a zároveň zahájila prodej levných knih, což předznamenalo vznik antikvariátu, k jehož otevření došlo 1. ledna 1993.

Tímto datem zároveň knihovna přešla pod správu Městského úřadu v Klatovech, a stala se tak opět knihovnou městskou.

V období devadesátých let nastává boj o důstojné umístění knihovny. Tato nutnost byla dána nejen nevyhovujícími prostorami, ale i tím, že oba sousedící domy na náměstí, ve kterých knihovna sídlila, byly v restituci vráceny původním vlastníkům.

Po různých variantách a návrzích o umístění knihovny například do kulturního domu, dominikánského kláštera nebo do bývalých kasáren v Plánické ulici, rozhoduje městská rada a zastupitelstvo o úpravě části bývalé jezuitské koleje v Balbínově ulici tak, aby vyhovovala potřebám moderní knihovny.

V dubnu 1998 přestavba začíná a končí v listopadu téhož roku. Během dalších tří měsíců se knihovna stěhuje. Při stěhování ochotně pomohla řada klatovských organizací i jednotlivců, mnozí bez nároku na odměnu.

Provoz knihovny v nových prostorách byl slavnostně zahájen za přítomnosti významných hostů **1. března 1999**.

V letech 1991 až 2000 knihovna pravidelně organizovala **literární soutěž amatérských autorů Literární Šumava**, kterou vyhlašovala pod záštitou Obce spisovatelů – Střediska západočeských spisovatelů v Plzni, starosty města Klatov, Českého rozhlasu Plzeň a MF Dnes. Tato soutěž si mezi autory získala během svého trvání značnou popularitu a závěrečný seminář s vyhodnocením nejlepších prací byl účastníky vždy velmi dobře hodnocen. Vítězné práce byly od roku 1998 publikovány ve sborníku, o který byl mezi autory velký zájem.

Roku 1991 otevřela knihovna specializované oddělení pro zrakově i jinak zdravotně handicapované spoluobčany, kde na základě smlouvy s Knihovnou a tiskárnou pro nevidomé a slabozraké Karla Emanuela Macana v Praze nabízíme široký fond zvukových knih. Oddělení své služby poskytuje i čtenářům z okolních regionů. Služba je zcela zdarma a je možno ji realizovat i prostřednictvím pošty slepeckými zásilkami.

Společenské změny a rozvoj technických možností nutí pracovníky knihovny k rozšiřování nabídky služeb. Knihovny v současné době poskytují nejen knihovnické služby, ale stávají se i centrem poskytování informačních služeb. Připojením do sítě **internet** v roce 1998, napojením na **automatizovaný knihovnický systém LANius** a ukládáním knižního fondu v elektronické podobě získala klatovská městská knihovna úplně jiné postavení a funkci, než mívala v minulosti.

V roce 1998 přešlo dětské oddělení jako první na plně automatizovaný **elektronický výpůjční protokol**, který

V roce 1980 při Dnech české literatury na slavnostním aktivu předává vedoucí odboru kultury ONV v Klatovech Antonín Šatra ocenění nejlepším knihovníkům. Mezi vyhodnocenými byl i Walter Sattler a Marie Sattlerová.

*Pod dohledem Památkového ústavu prováděl
Stavební podnik Klatovy, a. s., stavební úpravy
historického objektu bývalé jezuitské koleje.*

Slavností otevření městské knihovny v budově bývalé jezuitské koleje v Balbínově ulici. Pásku přestříhl náměstek ministra kultury Ilja Racek.

se postupně zavedl ve všech odděleních. Používaný systém se neustále zdokonaluje a jeho nové verze Clavius a Tritius přinesly další možnosti využití.

Od roku 1999 je nově zavedena další služba čtenářům, a to půjčování CD v hudebním oddělení. Jedná se nejen o hudební CD, ale i o širokou nabídku namluvených knih.

V současné době má klatovská knihovna šest odborných částí, a to půjčovnu pro dospělé, čítárnu s hudebním koutkem, studovnu, ve které je i oddělení pro zdravotně znevýhodněné a regionální fond, půjčovnu pro děti a mládež, oddělení nákupu a zpracování knihovních fondů a regionální oddělení, které má na starosti metodickou pomoc pro menší městské a obecní knihovny v okolí.

V roce 2009 knihovna získala další prostory v suterénu jezuitské koleje pro vybudování centrálního depozitáře vybaveného pojízdným regálovým systémem. V roce 2019 se knihovna stala správcem bývalého refektáře. Jeho rekonstrukcí byla oprava komplexu jezuitské koleje kompletně dokončena a knihovna nyní může svým návštěvníkům nabídnout mnohem větší a vznešenější sál i se zázemím. Místo bude sloužit k šíření vzdělání a kulturních hodnot.

Knihovna se věnuje i výstavní činnosti. Přestěhováním do jezuitské koleje získala možnost pořádání výstav nejen ve výstavní galerii, ale i ve společenském sále, ve spojovacích chodbách, v půjčovně pro dospělé a nově i ve výše zmíněném refektáři.

Knihovna má ve svém výčtu akcí širokou škálu aktivit, jako jsou různé besedy a přednášky s významnými osobnostmi kulturního a společenského života, symposia, cestopisné přednášky a tvůrčí workshopy. Knihovna měla tu čest na své půdě přivítat řadu významných osobností akademického světa. S některými z nich knihovna navázala dlouholetou spoluprací, zejména pak s prof. PhDr. Petrem Čornejem, DrSc., doc. PhDr. Ivanou Čornejovou, CSc., prof. PhDr. Ing. Janem Roytem, Ph.D., a dalšími.

V letech 2001 až 2011 organizovala spolu s katedrou českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni literární symposia a konference. V roce 2001 konferenci u příležitosti 390. výročí narození Bohuslava Balbína *Balbínovská miscellanea*, v roce 2004 konferenci o drobné české próze druhé poloviny 19. století *Perla v hrubé kazajce*, v roce 2008 symposium věnované Karlu Klostermannovi a realismu v české literatuře *V ráji realistickém* a v roce 2011 pak symposium věnované tvorbě přispěvatelů almanachu Máj. Od roku 2007 se knihovna každoročně podílí na organizaci historické konference *Barokní jezuitské Klatovy*, kterou pořádá jako hlavní organizátor z. s. Klatovské katakomby a město Klatovy.

Od roku 2017 se knihovna též oficiálně účastní *Barokní svatojánské noci* a dalších oslav významných výročí, které jsou pořádány městem Klatovy. Navíc se stále intenzivněji věnuje i publikační činnosti, zejména vydávání sborníků z pořádaných konferencí v edici *Klatovy v prostoru a čase*, ale zároveň přímo vydává nebo spolupracuje i na dalších publikacích s regionální tematikou.

Městská knihovna Klatovy je pověřena výkonem regionálních funkcí pro 46 obsluhovaných knihoven (viz strana 41). Ve své činnosti se řídí Pravidly poskytování a čerpání finančních prostředků na výkon regionálních funkcí knihoven v Plzeňském kraji a schválenými standardy. Na základě uzavřených smluv se zřizovateli knihoven poskytuje zejména výměnu souborů knih, konzultační a poradenskou činnost. Pro pracovníky obsluhovaných knihoven pořádá odborné semináře a školení. V roce 2020 byla mezi obsluhované knihovny přesunuta i pobočka městské knihovny nacházející se v Lubech.

Dlouhodobě spolupracuje s Domem dětí a mládeže Klatovy, Základní uměleckou školou Josefa Kličky Klatovy, zapsaným spolkem Klatovské katakomby, zapsaným spolkem Bartolomeo, Svazem zdravotně postižených Šumava, spolky Křišťál, Ratolest, Synagoga Klatovy a řadou dalších spolků a sdružení.

Hlavním příjmem organizace je provozní dotace zřizovatele (město Klatovy), dotace Krajského úřadu Plzeňského kraje na regionální funkce a volnočasové aktivity a vlastní příjmy. Daří se získávat finanční prostředky na jednotlivé projekty i z dotačních titulů Ministerstva kultury České republiky (VISK, Knihovna 21. století).

Mimo tradiční dokumenty jako jsou knihy, časopisy a noviny knihovna dále nabízí hudební CD, audioknihy, audiovizuální přílohy knih a učebnic, zvukové knihy pro zdravotně znevýhodněné, elektronické knihy, společenské a logopedické hry.

Ve způsobech komunikace s veřejností knihovna reaguje na aktuální požadavky a plně tak využívá sociální sítě jako je Facebook, Instagram a Pinterest. Webové stránky jsou již samozřejmostí. Spolupracuje také s regionální televizí, jejímž prostřednictvím informuje veřejnost o kulturních a vzdělávacích aktivitách knihovny. Knihovna přispívá do regionálních i profesních periodik a své aktivity inzeruje i prostřednictvím rozhlasové stanice Český rozhlas Plzeň.

Nejaktivnějším oddělením knihovny je oddělení pro děti a mládež. To je otevřeno všem věkovým skupinám, od batolat po seniory, kteří do oddělení zavítají se svými vnoučaty a pravnoučaty. Nabízí široké spektrum aktivit, které se snaží mimo jiné vést k četbě zábavnou formou. Knihovna se prostřednictvím tohoto oddělení zapojuje v rámci podpory čtenářské gramotnosti do celostátních knihovnických akcí a projektů, jako jsou například *Noc s Andersenem* či *Pasování na čtenáře*. Knihovnice věnují velkou pozornost rozvoji dětské kreativity, fantazie a zručnosti. V rámci projektu *Hrajeme si (nejen) s papírem* pravidelně připravují výtvarné dílničky a o prázdninách výtvarné kurzy. Oddělení má ve svém portfoliu služeb mimo jiné exkurze, knihovnické lekce, besedy a workshopy se spisovatelem a výtvarníky, komponované pořady pro gymnázium, biblio a canisterapeutická setkání s pejskem Chikem, výtvarné dílničky a programy plné her a hraček pro maminky s batolaty. Dále pořádá tvořivé dny, soutěže, kvízy a tematické výstavy knih.

Ve snaze zaujmout široké spektrum dětských čtenářů se připravují nové formy aktivit, které jsou určeny

nadprůměrně inteligentním dětem. Jedná se například o únikové hry a interaktivní programy *Zábavná logika*, *Záhada ztracené knihy* a *Po stopách*.

Žádné své funkce by knihovna nemohla plnit bez přičinění a ochoty nejen zaměstnanců, ale ani bez přízně svých návštěvníků a pochopení nadřízených orgánů. A jako jsou v textu této publikace uváděna jména významných podporovatelů i spolupracovníků knihovny, věříme, že budou postupně přibývat i jména další.

* * *

Počátek roku 2020 přinesl knihovně událost, kterou ve své novodobé historii ještě nezažila. Poté, co vláda v březnu 2020 vyhlásila po celé České republice stav nouze kvůli šíření nového typu koronaviru, byla knihovna až do odvolání uzavřena pro veřejnost. Činnost v jejích útrobách ale neustala, ba právě naopak. Proběhla revize v dětském oddělení, uklízelo se, upravovalo a doháněly se resty, které se za běžného provozu realizují obtížně nebo vůbec. Krize zároveň zasáhla kulturní život celé republiky, Klatovy nevyjímaje, a tak bylo nutné zrušit nebo přesunout velké množství přednášek, koncertů a událostí, včetně každoroční historické konference konané na půdě knihovny, Barokních jezuitských Klatov. Věříme ale, že všechno zlé je pro něco dobré, že současný stav přinese i mnohá poučení a že se život v klatovské knihovně brzy navrátí do starých kolejí.

Tato kniha vyšla dřív, než omezení skončila.

PŘEHLED VZNIKU KNIHOVEN V KLATOVECH DO ROKU 1930

1640 založena **KNIHOVNA JEZUITSKÉHO ŘÁDU**. Je jisté, že zaniknutím jezuitského řádu se kompletní knihovna nedochovala. Část byla převedena do gymnaziální knihovny, později do muzejní knihovny.

1694 založena další řádová knihovna, a sice **ŘÁDU BENEDIKTINŮ**. Tato knihovna zanikla rovněž v 17. století, avšak o osudu knihovny nemáme zprávu.

1812 vznik **GYMNAZIÁLNÍ KNIHOVNY**, která existuje dosud. S nastupující nacistickou okupací byl knižní fond předán do knihovny muzea. Po roce 1945 pak byl knižní fond vrácen gymnáziu.

1860 založena **MĚSTSKÁ KNIHOVNA**. Původní rozhodnutí se datuje do prosince 1859 rozhodnutím starosty města Nauše, činnost byla zahájena roku 1860.

1861 založen vzdělávací a pěvecký **spolek ŠUMAVAN**. Tento spolek si vzal také za úkol založit vlastní knihovnu pro své členy. Z celé knihovny zbyl jen bohatý notový materiál s původními skladbami.

1863 založen **spolek MĚŠŤANSKÁ BESEDA** s vlastní knihovnou. V roce 1940 byl knižní fond rozšířen o knižní fond Literární jednoty.

1868 založena tělocvičná **jednota SOKOL**, která rovněž si založila vlastní knihovnu pro své členy. V roce 1951 byl tento knižní fond předán právě zřizované okresní knihovně.

1881 založen **spolek LITERÁRNÍ JEDNOTA**, který měl ve svém poslání budovat a rozšiřovat vlastní knihovnu. Jak bylo zmíněno, v roce 1940 byl tento knižní fond sloučen s knižním fondem Měšťanské besedy.

1882 založena **MUZEJNÍ KNIHOVNA**. Základ dal odkazem krupář Kleofáš – vl. jménem František Jung.

1883 **AKADEMICKÝ SPOLEK ÚHLAVA** založil knihovnu, v roce 1903 byl celý knižní fond spojen s městskou knihovnou.

1921 byla založena **DĚTSKÁ ČÍTÁRNA**, později na počest svého zakladatele označována jako Aimova dětská čítárna. Byl to na tehdejší dobu vzor nejen knihovnám v republice, ale i v zahraničí. V roce 1951 byla sloučena s tvořící se okresní knihovnou, dnes je součástí Městské knihovny.

1930 byla založena **KNIHOVNA DĚLNICKÉ AKADEMIE**. V roce 1948 si celý knižní fond rozebraly odborové knihovny na závodech, kde se zakládaly vlastní knihovny.

JAK SE KNIHOVNA STĚHOVALA

V době vzniku a první léta svého trvání byla knihovna umístěna na radnici. Pak se místa jejího pobytu měnila.

od 9. 4. 1903 do listopadu 1905	STARÉ GYMNÁZIUM čp. 174/I (za obchodní akademií)
od prosince 1905 do října 1913	OKRESNÍ DŮM (Hostašova ul.)
od listopadu 1913 do 23. června 1923	RADNICE (před nynější úpravou)
od července 1923 do listopadu 1924	nezjištěno – do té doby spadá přestavba radnice
od 24. listopadu 1924 do 1932	RADNICE
do srpna 1935	budova BÝVALÉ JEZUITSKÉ ŠKOLY čp. 147 (dnes zadní trakt Stálé divadelní scény)
od srpna 1935 do 31. prosince 1938	STARÉ HEJTMANSTVÍ čp. 3–4/I
od ledna 1939 do října 1944	OKRESNÍ VLASTIVĚDNÉ MUZEUM
od listopadu 1944 do května 1945	STARÉ HEJTMANSTVÍ
od května 1945 do září 1945	BÝVALÝ SOUD na náměstí čp. 63/I
od října 1945 do března 1952	U ZLATÉHO SLUNCE čp. 3/IV
od dubna 1952 do listopadu 1998	BUDOVY NA NÁMĚSTÍ čp. 170/I a 169/I
od prosince 1998 do února 1999	knihovna uzavřena
1. března 1999	BALBÍNOVA 59/I – budova bývalé jezuitské koleje

JAK SE STĚHOVALA DĚTSKÁ ČÍTÁRNA V KLATOVECH

9. 3. 1921–30. 9. 1925 **BUDOVA OBECNÉ A MĚŠŤANSKÉ ŠKOLY DÍVČÍ čp. 194/I** – nyní ZŠ Plánická ul.
1. 10. 1925–1935 **BUDOVA BÝVALÉ JEZUITSKÉ ŠKOLY čp. 147**, kterou bylo nutno vyklidit, protože do této budovy bylo umístěno čs. vojsko. Dnes je v této budově ředitelství Stálé divadelní scény.
- 1935–1942 **BUDOVA STARÉHO GYMNÁZIA čp. 174/I**, kterou bylo nutno opět vystěhovat pro umístění Obchodní školy. Původní učebny Obchodní školy bylo nutno uvolnit pro německé vojsko.
- 1942–1945 Učebny POMOCNÉ ŠKOLY v budově býv. **JEZUITSKÉ ŠKOLY čp. 147/I**, kde dětská čítárna našla provizorní útulek.
28. 10. 1945–1950 Budova býv. **RESTAURACE U ZLATÉHO SLUNCE čp. 3/IV**, kde byla rovněž umístěna městská veřejná knihovna, která se stala později základem okresní knihovny. Dnes je již budova zbourána.
26. 7. 1951 Vládním nařízením sloučena Aimova dětská čítárna s tvořící se okresní knihovnou.
- 1952-listopad 1998 **BUDOVA KNIHOVNY NA NÁMĚSTÍ čp. 170/I.**
- prosinec 1998–únor 1999 stěhování
1. března 1999 **BALBÍNOVA 59/I** – slavnostní otevření nové knihovny.

OSOBNOSTI KLATOVSKÉ KNIHOVNY V CHRONOLOGICKÉM POŘADÍ

ANDRLÍK Josef	1859–1860
P. BENDL Václav	1860–1862
MOTTL Šimon	1. 11. 1862–1865
WERNER Josef	1900–1909
	<i>jednatel, správce veřejné čítárny</i>
PÍŤHA Vojtěch	1909
VALENTA Bohumil	1913–1938
LUKEŠ Václav	1915
FÜGNER Josef	1919
	<i>prozatímní knihovník</i>
PAVLÍK Josef	1932–1945
DVOŘÁK Josef	1938–1942
CELERÝN Antonín	1939–1945
KLASCHKA František	1939–1944
BURIÁNEK František	květen 1945 až září 1945
MIŠKOVSKÝ František	1945–1951
NETRVALOVÁ Marie	1945–1951
SATTLER Walter	1945–1951
SATTLEROVÁ Marie	1951–1957

PO ROCE 1951 UVEDENI JEN ŘEDITELÉ

MIKOVÁ Františka	1951–1963
	<i>první profesionální ředitelka</i>
FREY Jaroslav	1963–1964
KLIMENT Karel	15. 4. 1964–1. 3. 1970
POLÍVKOVÁ Bohumila	1970–1974
SMETANOVÁ Jindra	1974–1986
SULAN Miroslav	1986–1993
ZÍBAROVÁ Ivana	<i>pracovnice městského úřadu zastupující ředitelku v období od září do konce roku 1993</i>
BURŠÍKOVÁ Zdeňka	1994–30. 9. 2018
KUBÍČKOVÁ Romana	<i>vedoucí služeb Městské knihovny Klatovy zastu- pující ředitelku v období od října 2018 do konce ledna 2019</i>
POUPOVÁ Jarmila	1. 2. 2019–dosud

MIŠTI
LUDÁ KRIVOU

KNIHOVNY OBSLUHOVANÉ V RÁMCI REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ

Profesionální knihovny:

Městská knihovna Janovice
Městská knihovna Měčín
Městská knihovna Nýrsko
Městská knihovna Plánice
Městská knihovna Švihov
Knihovna městyse Chudenice
Knihovna Kolinec
Místní knihovna ve Strážově
Městská knihovna Železná Ruda

Neprofesionální knihovny v následujících obcích či městských částech:

Běšiny, Bezděkov, Biřkov, Bolešiny, Čachrov, Červené Poříčí, Číhaň, Dešenice, Dlažov, Dolany, Habartice, Hojsova Stráž, Chudenín, Ježovy, Křenice, Kydliny, Luby, Makov, Malá Víska, Malechov, Měcholupy, Mochtín, Myslovice, Němčice, Nezdice, Poleň, Předslav, Radinovy, Řakom, Soustov, Svrčovec, Štěpánovice, Tajanov, Týnec, Vícenice, Vrhaveč, Vřeskovice a Zborovy

Celkem se jedná ke dni vydání této publikace o devět profesionálních a 37 neprofesionálních knihoven na Klatovsku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Hlavním zdrojem informací byl archiv Městské knihovny Klatovy. Dále pak:

KOJANOVÁ, Bohuslava. „*Aimova dětská čítárna*“ v Klatovech a její význam pro české knihovnictví. Praha, 1976. Diplomová práce. Karlova univerzita, Filozofická fakulta, Katedra knihovnictví a vědeckých informací. Vedoucí práce Doc. Dr. František Horák.

SLAVÍKOVÁ, Ivana. *Historický vývoj a kulturní působení městské a okresní knihovny v Klatovech*. 1991.

V roce 2019 se knihovna stala správcem bývalého refektáře. Jeho rekonstrukcí byla oprava komplexu jezuitské koleje dokončena a knihovna nyní může svým návštěvníkům nabídnout mnohem větší a vznešenější sál i se zázemím.

BEZ KNIHOVNY NEMÁTE CIVILIZACI.

(RAY BRADBURY)

160 LET KNIHOVNY V KLATOVECH

Z ARCHIVNÍCH MATERIÁLŮ VYBRALI, ZPRACOVALI A DOPLNILI:
MILENA HÁLKOVÁ, VLADIMÍR ŠMAT, ZDEŇKA BURŠÍKOVÁ, KLÁRA ADAMCOVÁ

VYDALA MĚSTSKÁ KNIHOVNA KLATOVY

PRVNÍ VYDÁNÍ

JAZYKOVÁ REDAKCE: LUCIE BRAUNOVÁ, STANISLAV REISER, EVA VALEČKOVÁ
SAZBA A GRAFICKÁ ÚPRAVA: KAREL VITÁK
TISK: DRAGON PRESS, S. R. O., KLATOVY

NÁKLAD 300 KS

2020

ISBN 978-80-907785-3-5

190 LET WINTER

KNOW HOW TO

ENJOY THEM

THESE DAYS

ARE THE BEST

OF THE YEAR

FOR A GOOD

REST AND

RECOVERY

FROM THE

WINTER

WEATHER

AND THE

SHORT DAYS

AND LONG

NIGHTS

ISBN 978-80-907785-3-5

9 788090 778535